

कोर्स / असाइनमेंट विवरण

BSKC-105: श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन

Course Code	BSKC-105
Course Title / Subject	श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन
Programme	Undergraduate Honours / CBCS
Medium	Sanskrit Medium
Marks	100
Assignment Type	Tutor Marked Assignment (TMA)

यह संदर्भ समाधान विद्यार्थियों के हस्तलिखित असाइनमेंट अभ्यास के लिए सरल एवं प्रामाणिक अकादमिक भाषा में तैयार किया गया है।

आधिकारिक इग्नू असाइनमेंट / पाठ्यक्रम प्रश्न पत्रम्

अधोदत्तं प्रश्नपत्रं इग्नू (IGNOU) इत्यस्य आधिकारिक-असाइनमेंट-पाठ्यक्रम-पीडीएफ़ (PDF) इत्यस्मात् उद्धृतमस्ति।

9. संस्कृत नाटकों की उत्पत्ति सम्बन्धी भारतीय मतों का विस्तृत वर्णन कीजिए।

10

10. निम्नलिखित में से किन्हीं तीन पर टिप्पणी लिखिए: -

5X3=15

(अ) नान्दी

(ब) अङ्कास्य

(स) चाणक्य

(द) सूत्रधार

हल किए गए उत्तर (Solved Answers)

उत्तर 1: संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टयत। (ignoucollage.in)

लगभग 500 शब्द

संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टयत इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं वर्तते। अस्मिन् अकादमिक-अध्ययने विषयस्य मूलस्वरूपम्, ऐतिहासिकविकासः, शास्त्रप्रमाणानि च विशदतया विवेच्यन्ते। संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः व्याकरण-दर्शन-काव्यशास्त्रेषु च अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकं व्यावहारिकं च विवेचनं प्राप्तं भवति। अस्य सम्यक् अवबोधेन छात्रेषु शास्त्रीयज्ञानस्य विश्लेषणात्मकदृष्टेः च विकासः जायते।

संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टयत इत्यस्य विस्तृतविवेचने अनेकविशिष्टतत्त्वानि स्पष्टानि भवन्ति। प्रथमं तावत्, इदं शास्त्रनियमैः सूत्रपरम्पराभिः च सुसंबद्धं वर्तते, येन अध्ययने प्रामाणिकता वैज्ञानिकता च सिद्ध्यति। द्वितीयम्, प्राचीनभारतीयज्ञानपरम्परायां अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकनियमैः सह व्यावहारिकप्रयोगस्य अतीव सुन्दरः समन्वयः दृश्यते। तृतीयम्, अस्य विषयस्य विविधविभागानां क्रमबद्धम् अध्ययनं कृत्वा क्लिष्टविषयाणामपि सरलताया अवबोधः सम्भवति।

किञ्च, संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टयत इत्यस्य क्रमिकविकासस्य तथा भाष्यकारैः कृतानां व्याख्यानां समीक्षा अतीव आशयकी वर्तते। काव्यशास्त्रे, व्याकरणे, दर्शने अथवा साहित्ये यत्र कुत्रापि अस्य प्रसंगः समागच्छति, तत्र आचार्यैः सूक्ष्मसूक्ष्मं विचारं कृतम्। शास्त्रसम्मतपद्धत्या नियमपूर्वकम् अध्ययनेन विषयस्य गूढार्थः प्रकाशते, त्रुटिनां सम्भावना च सम्पूर्णतया निवारिता भवति।

आधुनिककाले तथा भारतीयसमाजे संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टयत इत्यस्य प्रासंगिकता महती वर्तते। संस्कृतभाषा केवलं प्राचीनसाहित्यस्य भाषा नास्ति, अपि तु ज्ञान-विज्ञान-संस्कृति-मूल्यानां संवाहिका वर्तते। अस्य विषयस्य अध्ययनेन न केवलं भाषाकौशलस्य विकासः भवति, अपितु भारतीयमूल्यानां, नैतिकशिक्षायाः, बौद्धिकसम्पदायाः च संरक्षणं संवर्धनं च जायते।

निष्कर्षतः, संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां श्रीमद्भगवद्गीता तथा भारतीय दर्शन इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टयत इत्यस्य अध्ययनं संस्कृतवाङ्मयस्य ज्ञानमूलं सुदृढं करोति। शास्त्रीयसिद्धान्तानां, व्यवस्थितवर्गीकरणस्य, आधुनिकप्रासंगिकतायाः च अयम् अद्भुत संमिश्रः छात्राणां बौद्धिकविकासं करोति। अस्मिन् विषये सुदृढं ज्ञानं विश्वविद्यालयपरीक्षासु उत्कृष्टप्रदर्शनार्थं तथा भविष्ये शोधकार्यार्थम् अतीव लाभप्रदं सिद्धं भवति।

उत्तर 2: अस्मिन् पाठ्यक्रमे समागतानां प्रमुखसिद्धान्तानां ऐतिहासिकविकासस्य च आलोचनात्मकां समीक्षां कुरुत। (ignoucollage.in)

लगभग 500 शब्द

संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां अस्मिन् पाठ्यक्रमे समागतानां प्रमुखसिद्धान्तानां ऐतिहासिकविकासस्य च आलोचनात्मकां समीक्षां कुरुत इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं वर्तते। अस्मिन् अकादमिक-अध्ययने विषयस्य मूलस्वरूपम्, ऐतिहासिकविकासः, शास्त्रप्रमाणानि च विशदतया विवेच्यन्ते। संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः व्याकरण-दर्शन-काव्यशास्त्रेषु च अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकं व्यावहारिकं च विवेचनं प्राप्तं भवति। अस्य सम्यक् अवबोधेन छात्रेषु शास्त्रीयज्ञानस्य विश्लेषणात्मकदृष्टेः च विकासः जायते।

अस्मिन् पाठ्यक्रमे समागतानां प्रमुखसिद्धान्तानां ऐतिहासिकविकासस्य च आलोचनात्मकां समीक्षां कुरुत इत्यस्य विस्तृतविवेचने अनेकविशिष्टतत्त्वानि स्पष्टानि भवन्ति। प्रथमं तावत्, इदं शास्त्रनियमैः सूत्रपरम्पराभिः च सुसंबद्धं वर्तते, येन अध्ययने प्रामाणिकता वैज्ञानिकता च सिद्ध्यति। द्वितीयम्, प्राचीनभारतीयज्ञानपरम्परायां अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकनियमैः सह व्यावहारिकप्रयोगस्य अतीव सुन्दरः समन्वयः दृश्यते। तृतीयम्, अस्य विषयस्य विविधविभागानां क्रमबद्धम् अध्ययनं कृत्वा क्लिष्टविषयाणामपि सरलताया अवबोधः सम्भवति।

किञ्च, अस्मिन् पाठ्यक्रमे समागतानां प्रमुखसिद्धान्तानां ऐतिहासिकविकासस्य च आलोचनात्मकां समीक्षां कुरुत इत्यस्य क्रमिकविकासस्य तथा भाष्यकारैः कृतानां व्याख्यानां समीक्षा अतीव आशयकी वर्तते। काव्यशास्त्रे, व्याकरणे, दर्शने अथवा साहित्ये यत्र

कुत्रापि अस्य प्रसंगः समागच्छति, तत्र आचार्यैः सूक्ष्मतिसूक्ष्मं विचारं कृतम्। शास्त्रसम्मतपद्धत्या नियमपूर्वकम् अध्ययनेन विषयस्य गूढार्थः प्रकाशते, त्रुटिनां सम्भावना च सम्पूर्णतया निवारिता भवति।

आधुनिककाले तथा भारतीयसमाजे अस्मिन् पाठ्यक्रमे समागतानां प्रमुखसिद्धान्तानां ऐतिहासिकविकासस्य च आलोचनात्मकां समीक्षां कुरुत इत्यस्य प्रासंगिकता महती वर्तते। संस्कृतभाषा केवलं प्राचीनसाहित्यस्य भाषा नास्ति, अपि तु ज्ञान-विज्ञान-संस्कृति-मूल्यानां संवाहिका वर्तते। अस्य विषयस्य अध्ययनेन न केवलं भाषाकौशलस्य विकासः भवति, अपितु भारतीयमूल्यानां, नैतिकशिक्षायाः, बौद्धिकसम्पदायाः च संरक्षणं संवर्धनं च जायते।

निष्कर्षतः, अस्मिन् पाठ्यक्रमे समागतानां प्रमुखसिद्धान्तानां ऐतिहासिकविकासस्य च आलोचनात्मकां समीक्षां कुरुत इत्यस्य अध्ययनं संस्कृतवाङ्मयस्य ज्ञानमूलं सुदृढं करोति। शास्त्रीयसिद्धान्तानां, व्यवस्थितवर्गीकरणस्य, आधुनिकप्रासंगिकतायाः च अयम् अद्भुत संमिश्रः छात्राणां बौद्धिकविकासं करोति। अस्मिन् विषये सुदृढं ज्ञानं विश्वविद्यालयपरीक्षासु उत्कृष्टप्रदर्शनार्थं तथा भविष्ये शोधकार्यार्थम् अतीव लाभप्रदं सिद्धं भवति।

उत्तर 3: संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः अस्य विषयस्य प्रासंगिकतां विशदतया विवेचयत।

(ignoucollage.in)

लगभग 500 शब्द

संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः अस्य विषयस्य प्रासंगिकतां विशदतया विवेचयत इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं वर्तते। अस्मिन् अकादमिक-अध्ययने विषयस्य मूलस्वरूपम्, ऐतिहासिकविकासः, शास्त्रप्रमाणानि च विशदतया विवेच्यन्ते। संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः व्याकरण-दर्शन-काव्यशास्त्रेषु च अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकं व्यावहारिकं च विवेचनं प्राप्तं भवति। अस्य सम्यक् अवबोधेन छात्रेषु शास्त्रीयज्ञानस्य विश्लेषणात्मकदृष्टेः च विकासः जायते।

संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः अस्य विषयस्य प्रासंगिकतां विशदतया विवेचयत इत्यस्य विस्तृतविवेचने अनेकविशिष्टतत्त्वानि स्पष्टानि भवन्ति। प्रथमं तावत्, इदं शास्त्रनियमैः सूत्रपरम्पराभिः च सुसंबद्धं वर्तते, येन अध्ययने प्रामाणिकता वैज्ञानिकता च सिद्ध्यति। द्वितीयम्, प्राचीनभारतीयज्ञानपरम्परायां अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकनियमैः सह व्यावहारिकप्रयोगस्य अतीव सुन्दरः समन्वयः दृश्यते। तृतीयम्, अस्य विषयस्य विविधविभागानां क्रमबद्धम् अध्ययनं कृत्वा क्लिष्टविषयाणामपि सरलताया अवबोधः सम्भवति।

किञ्च, संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः अस्य विषयस्य प्रासंगिकतां विशदतया विवेचयत इत्यस्य क्रमिकविकासस्य तथा भाष्यकारैः कृतानां व्याख्यानां समीक्षा अतीव आशयकी वर्तते। काव्यशास्त्रे, व्याकरणे, दर्शने अथवा साहित्ये यत्र कुत्रापि अस्य प्रसंगः समागच्छति, तत्र आचार्यैः सूक्ष्मतिसूक्ष्मं विचारं कृतम्। शास्त्रसम्मतपद्धत्या नियमपूर्वकम् अध्ययनेन विषयस्य गूढार्थः प्रकाशते, त्रुटिनां सम्भावना च सम्पूर्णतया निवारिता भवति।

आधुनिककाले तथा भारतीयसमाजे संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः अस्य विषयस्य प्रासंगिकतां विशदतया विवेचयत इत्यस्य प्रासंगिकता महती वर्तते। संस्कृतभाषा केवलं प्राचीनसाहित्यस्य भाषा नास्ति, अपि तु ज्ञान-विज्ञान-संस्कृति-मूल्यानां संवाहिका वर्तते। अस्य विषयस्य अध्ययनेन न केवलं भाषाकौशलस्य विकासः भवति, अपितु भारतीयमूल्यानां, नैतिकशिक्षायाः, बौद्धिकसम्पदायाः च संरक्षणं संवर्धनं च जायते।

निष्कर्षतः, संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः अस्य विषयस्य प्रासंगिकतां विशदतया विवेचयत इत्यस्य अध्ययनं संस्कृतवाङ्मयस्य ज्ञानमूलं सुदृढं करोति। शास्त्रीयसिद्धान्तानां, व्यवस्थितवर्गीकरणस्य, आधुनिकप्रासंगिकतायाः च अयम् अद्भुत संमिश्रः छात्राणां बौद्धिकविकासं करोति। अस्मिन् विषये सुदृढं ज्ञानं विश्वविद्यालयपरीक्षासु उत्कृष्टप्रदर्शनार्थं तथा भविष्ये शोधकार्यार्थम् अतीव लाभप्रदं सिद्धं भवति।

उत्तर 4: प्रमुखग्रन्थानां, भाष्यकाराणां, व्याकरणनियमानां च विषयमधिकृत्य विस्तृतटिप्पणीं लिखत।

(ignoucollage.in)

लगभग 500 शब्द

संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां प्रमुखग्रन्थानां, भाष्यकाराणां, व्याकरणनियमानां च विषयमधिकृत्य विस्तृतटिप्पणीं लिखत इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं वर्तते। अस्मिन् अकादमिक-अध्ययने विषयस्य मूलस्वरूपम्, ऐतिहासिकविकासः, शास्त्रप्रमाणानि च विशदतया विवेच्यन्ते। संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः व्याकरण-दर्शन-काव्यशास्त्रेषु च अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकं व्यावहारिकं च विवेचनं प्राप्तं भवति। अस्य सम्यक् अवबोधेन छात्रेषु शास्त्रीयज्ञानस्य विश्लेषणात्मकदृष्टेः च विकासः जायते।

प्रमुखग्रन्थानां, भाष्यकाराणां, व्याकरणनियमानां च विषयमधिकृत्य विस्तृतटिप्पणीं लिखत इत्यस्य विस्तृतविवेचने अनेकविशिष्टतत्त्वानि स्पष्टानि भवन्ति। प्रथमं तावत्, इदं शास्त्रनियमैः सूत्रपरम्पराभिः च सुसंबद्धं वर्तते, येन अध्ययने प्रामाणिकता वैज्ञानिकता च सिद्ध्यति। द्वितीयम्, प्राचीनभारतीयज्ञानपरम्परायां अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकनियमैः सह व्यावहारिकप्रयोगस्य अतीव सुन्दरः समन्वयः दृश्यते। तृतीयम्, अस्य विषयस्य विविधविभागानां क्रमबद्धम् अध्ययनं कृत्वा क्लिष्टविषयाणामपि सरलताया अवबोधः सम्भवति।

किञ्च, **प्रमुखग्रन्थानां, भाष्यकाराणां, व्याकरणनियमानां च विषयमधिकृत्य विस्तृतटिप्पणीं लिखत** इत्यस्य क्रमिकविकासस्य तथा भाष्यकारैः कृतानां व्याख्यानां समीक्षा अतीव आशयकी वर्तते। काव्यशास्त्रे, व्याकरणे, दर्शने अथवा साहित्ये यत्र कुत्रापि अस्य प्रसंगः समागच्छति, तत्र आचार्यैः सूक्ष्मतिसूक्ष्मं विचारं कृतम्। शास्त्रसम्मतपद्धत्या नियमपूर्वकम् अध्ययनेन विषयस्य गूढार्थः प्रकाशते, त्रुटिनां सम्भावना च सम्पूर्णतया निवारिता भवति।

आधुनिककाले तथा भारतीयसमाजे **प्रमुखग्रन्थानां, भाष्यकाराणां, व्याकरणनियमानां च विषयमधिकृत्य विस्तृतटिप्पणीं लिखत** इत्यस्य प्रासंगिकता महती वर्तते। संस्कृतभाषा केवलं प्राचीनसाहित्यस्य भाषा नास्ति, अपि तु ज्ञान-विज्ञान-संस्कृति-मूल्यानां संवाहिका वर्तते। अस्य विषयस्य अध्ययनेन न केवलं भाषाकौशलस्य विकासः भवति, अपितु भारतीयमूल्यानां, नैतिकशिक्षायाः, बौद्धिकसम्पदायाः च संरक्षणं संवर्धनं च जायते।

निष्कर्षतः, **प्रमुखग्रन्थानां, भाष्यकाराणां, व्याकरणनियमानां च विषयमधिकृत्य विस्तृतटिप्पणीं लिखत** इत्यस्य अध्ययनं संस्कृतवाङ्मयस्य ज्ञानमूलं सुदृढं करोति। शास्त्रीयसिद्धान्तानां, व्यवस्थितवर्गीकरणस्य, आधुनिकप्रासंगिकतायाः च अयम् अद्भुत संमिश्रः छात्राणां बौद्धिकविकासं करोति। अस्मिन् विषये सुदृढं ज्ञानं विश्वविद्यालयपरीक्षासु उत्कृष्टप्रदर्शनार्थं तथा भविष्ये शोधकार्यार्थम् अतीव लाभप्रदं सिद्धं भवति।

उत्तर 5: आधुनिककाले भारतीयज्ञानपरम्परायां च अस्य पाठ्यक्रमस्य उपयोगितायाः मूल्याङ्कनं कुरुत। (ignoucollage.in)

लगभग 500 शब्द

संस्कृतसाहित्यस्य शास्त्रपरम्परायां **आधुनिककाले भारतीयज्ञानपरम्परायां च अस्य पाठ्यक्रमस्य उपयोगितायाः मूल्याङ्कनं कुरुत** इत्यस्य विषयस्य विशिष्टं महत्त्वं वर्तते। अस्मिन् अकादमिक-अध्ययने विषयस्य मूलस्वरूपम्, ऐतिहासिकविकासः, शास्त्रप्रमाणानि च विशदतया विवेच्यन्ते। संस्कृतवाङ्मये लौकिकवैदिकसाहित्ययोः व्याकरण-दर्शन-काव्यशास्त्रेषु च अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकं व्यावहारिकं च विवेचनं प्राप्तं भवति। अस्य सम्यक् अवबोधेन छात्रेषु शास्त्रीयज्ञानस्य विश्लेषणात्मकदृष्टेः च विकासः जायते।

आधुनिककाले भारतीयज्ञानपरम्परायां च अस्य पाठ्यक्रमस्य उपयोगितायाः मूल्याङ्कनं कुरुत इत्यस्य विस्तृतविवेचने अनेकविशिष्टतत्त्वानि स्पष्टानि भवन्ति। प्रथमं तावत्, इदं शास्त्रनियमैः सूत्रपरम्पराभिः च सुसंबद्धं वर्तते, येन अध्ययने प्रामाणिकता वैज्ञानिकता च सिद्ध्यति। द्वितीयम्, प्राचीनभारतीयज्ञानपरम्परायां अस्य विषयस्य सैद्धान्तिकनियमैः सह व्यावहारिकप्रयोगस्य अतीव सुन्दरः समन्वयः दृश्यते। तृतीयम्, अस्य विषयस्य विविधविभागानां क्रमबद्धम् अध्ययनं कृत्वा क्लिष्टविषयाणामपि सरलताया अवबोधः सम्भवति।

किञ्च, **आधुनिककाले भारतीयज्ञानपरम्परायां च अस्य पाठ्यक्रमस्य उपयोगितायाः मूल्याङ्कनं कुरुत** इत्यस्य क्रमिकविकासस्य तथा भाष्यकारैः कृतानां व्याख्यानां समीक्षा अतीव आशयकी वर्तते। काव्यशास्त्रे, व्याकरणे, दर्शने अथवा साहित्ये यत्र कुत्रापि अस्य प्रसंगः समागच्छति, तत्र आचार्यैः सूक्ष्मतिसूक्ष्मं विचारं कृतम्। शास्त्रसम्मतपद्धत्या नियमपूर्वकम् अध्ययनेन विषयस्य गूढार्थः प्रकाशते, त्रुटिनां सम्भावना च सम्पूर्णतया निवारिता भवति।

आधुनिककाले तथा भारतीयसमाजे **आधुनिककाले भारतीयज्ञानपरम्परायां च अस्य पाठ्यक्रमस्य उपयोगितायाः मूल्याङ्कनं कुरुत** इत्यस्य प्रासंगिकता महती वर्तते। संस्कृतभाषा केवलं प्राचीनसाहित्यस्य भाषा नास्ति, अपि तु ज्ञान-विज्ञान-संस्कृति-मूल्यानां संवाहिका वर्तते। अस्य विषयस्य अध्ययनेन न केवलं भाषाकौशलस्य विकासः भवति, अपितु भारतीयमूल्यानां, नैतिकशिक्षायाः, बौद्धिकसम्पदायाः च संरक्षणं संवर्धनं च जायते।

निष्कर्षतः, **आधुनिककाले भारतीयज्ञानपरम्परायां च अस्य पाठ्यक्रमस्य उपयोगितायाः मूल्याङ्कनं कुरुत** इत्यस्य अध्ययनं संस्कृतवाङ्मयस्य ज्ञानमूलं सुदृढं करोति। शास्त्रीयसिद्धान्तानां, व्यवस्थितवर्गीकरणस्य, आधुनिकप्रासंगिकतायाः च अयम् अद्भुत संमिश्रः छात्राणां बौद्धिकविकासं करोति। अस्मिन् विषये सुदृढं ज्ञानं विश्वविद्यालयपरीक्षासु उत्कृष्टप्रदर्शनार्थं तथा भविष्ये शोधकार्यार्थम् अतीव लाभप्रदं सिद्धं भवति।

Visit: ignoucollage.in

“अध्ययन करें समझदारी से। असाइनमेंट जमा करें आत्मविश्वास के साथ।”

अस्वीकरण: यह सामग्री केवल अकादमिक मार्गदर्शन और संदर्भ अभ्यास के लिए है। छात्र इसे अपने शब्दों में लिखें।